

OBSAH

ÚVOD DO ZÁPOLENÍ S HERMENEUTIKOU MYSTÉRIA	11
---	----

1. Jak vznikala tato kniha	13
2. Předběžné mapování terénu	15
3. Poměr dogmatické teologie k ostatním typům racionality. Místo hermeneutiky mystéria mezi ostatními pojednáními dogmatické teologie a v životě	23
4. Autoři a díla, na něž bychom neměli zapomínat	25
5. Rozčlenění následujících kapitol	29

I. DOGMATICKO-TEOLOGICKÉ PŘÍSTUPOVÉ CESTY K ZÁKLADNÍM EPOCHÁM V DĚJINÁCH TEOLOGIE

I. 1. Dogmaticko-teologické přístupy k biblické epoše	30
I. 1. 1. Kompetence dogmatické teologie vzhledem k biblické problematice	31
I. 1. 2. Teologie v Bibli jako forma zjevení	33
I. 1. 3. Trinitární mystérium jako jednotící prvek celých dějin spásy a základ inspirace svatopisců	35
I. 2. Základní dogmaticko-teologické přístupy k patristické době	39
I. 2. 1. Vymezení epochy církevních otců	39
I. 2. 2. Základní charakteristiky patristické teologie	42
I. 2. 3. Problematika závaznosti výroků církevních otců	44
I. 3. Základní dogmaticko-teologické přístupy k monastické a scholastické teologii	46
I. 3. 1. Monastická teologie	46
I. 3. 2. Organizační a myšlenkové struktury rané a vrcholné scholastiky	49
I. 3. 3. Pozdní scholastika a Devotio moderna	53
I. 4. Šestnácté století a další vývoj teologie po Tridentském koncilu	55
I. 4. 1. Období šestnáctého a sedmáctého století	56
I. 4. 2. Edice pramenů jako důležitý zdroj obnovy teologického myšlení	57
I. 4. 3. Světla a stíny potridentského manuálu	59
I. 5. Křesťanská teologie na cestě k dnešku a zítřku	64

II. ZÁKLADNÍ STRUKTURY MYŠLENÍ V SOUČASNÉ KATOLICKÉ DOGMATICKÉ TEOLOGII

II. 1. Slovo „teologie“ v dějinách	67
II. 2. Metoda nastíněná v dekretu <i>Optatum totius</i> 16	68
II. 3. <i>Auditus fidei</i>	72
II. 3. 1. Posvátná – apoštolská tradice	74
II. 3. 1. 1. Apoštolská tradice různé druhy ekleziálních tradic	74
II. 3. 1. 2. Povaha apoštolské tradice a nárůst porozumění této tradici	76
II. 3. 1. 3. Chronologický a obsahový přesah apoštolské tradice vzhledem k Písmu svatému	78
II. 3. 2. Písmo svaté	81
II. 3. 2. 1. Písmo svaté jako součást Božího zjevení, sebedarování	81
II. 3. 2. 2. Kompetence exegeze a biblických věd v dogmatické teologii	83

II. 3. 2. 3. Princip normativity biblické terminologie a princip integrity respektující jednotu v rozličnosti obsaženou v Božím slově	84
II. 3. 3. Výroky učitelského úřadu církve	85
II. 3. 3. 1. Analogická „trojjednota“ apoštolské tradice, Písma, magisteria a hermeneutika mystéria	86
II. 3. 3. 2. Dogma	89
II. 3. 3. 3. Vypovídací hodnota dogmatické definice vzhledem k věřenému tajemství	92
II. 3. 3. 4. Několik pravidel interpretace dogmat (shrnutí a doplnění)	98
II. 3. 3. 5. Tři stupně závaznosti výroků magisteria	99
II. 4. Intellectus fidei	106
II. 4. 1. Analogie jsoucna jako konstitutivní součást analogie víry	108
II. 4. 2. Analogie víry	114
II. 4. 2. 1. Bipolární paradoxalita živého Boha v tomto světě	114
II. 4. 2. 2. Vzájemná organická a hierarchická propojenost jednotlivých aspektů tajemství víry	121
II. 4. 2. 3. Poměr mezi systematickou teologií a spiritualitou, vztah dogmatiky k ostatním teologickým disciplínám	126
II. 4. 2. 4. Poměr dogmatické teologie k ostatním vědním oborům, novočtení, kontextualizace, korelace	131
II. 5. Hermeneutika mystéria jako určitá forma moudrosti	134
III. KŘESŤANSTVÍ, RACIONALITA, VĚDA A KULTURA	136
IV. SLUŽBA TEOLOGIE KULTUŘE A KULTURA JAKO TEOLOGICKÉ TÉMA	145
IV. 1. Některé kulturologické termíny a jejich pojetí v teologii	146
IV. 2. Služba křesťanství a potažmo teologie kultuře (teologie v kultuře)	149
IV. 3. Kultura jako téma systematické – dogmatické teologie (kultura v teologii)	151
IV. 4. Tajemství víry jako model inkulturace	154
V. HERMENEUTIKA MYSTÉRIA A DOKUMENT MTK „JEDNOTA VÍRY A TEOLOGICKÝ PLURALISMUS“	
Základní informace o Mezinárodní teologické komisi (MTK)	159
Chronologický seznam dosud uveřejněných dokumentů MTK	161
Komentář k dokumentu Jednota víry a teologický pluralismus	162
Dokument MTK Jednota víry a teologický pluralismus	164
A. Rozměry problému	164
B. Trvalá platnost dogmatických formulací	165
C. Jednota a pluralita v morální teologii	165
VI. HERMENEUTIKA MYSTÉRIA A DOKUMENT MTK „O INTERPRETACI DOGMAT“	
Úvodní komentář k dokumentu MTK „O interpretaci dogmat“	167
Prezentace dokumentu MTK „O interpretaci dogmat“	173
1. Vymezení problému	173

2. Práce MTK	173
3. Základní myšlenkové linie dokumentu	174
O interpretaci dogmat	175
A. Problematika	175
A. I. Filozofická problematika	175
<i>A. I. 1. Základní problém interpretace</i>	<i>175</i>
<i>A. I. 2. Dva důvody aktuality tohoto problému</i>	<i>176</i>
<i>A. I. 3. Různé typy hermeneutiky</i>	<i>176</i>
<i>A. I. 4. Základní otázka: pravda v dějinách</i>	<i>177</i>
A. II. Aktuální teologická problematika	178
<i>A. II. 1. Specifický problém evangelizace a nové evangelizace</i>	<i>178</i>
<i>A. II. 2. Nedostatečná řešení navrhovaná hermeneutickou teologií</i>	<i>178</i>
<i>A. II. 3. Oprávněnost a meze nových přístupů zohledňujících poměr mezi teorií a praxí</i>	<i>179</i>
B. Teologické základy	180
B. I. Biblické základy	180
<i>B. I. 1. Tradice a zjevení v Písmu</i>	<i>180</i>
<i>B. I. 2. Hermeneutické perspektivy v Písmu svatém</i>	<i>180</i>
<i>B. I. 3. Biblické formule vyznání víry</i>	<i>181</i>
B. II. Prohlášení a praxe magisteria	182
<i>B. II. 1. Prohlášení magisteria ohledně interpretace dogmat</i>	<i>182</i>
<i>B. II. 2. Nauka Druhého vatikánského koncilu</i>	<i>183</i>
<i>B. II. 3. Teologické kvalifikace, nóty</i>	<i>183</i>
<i>B. II. 4. Praxe magisteria</i>	<i>184</i>
B. III. Základní systematicko-teologické úvahy	185
<i>B. III. 1. Dogma v rámci „paradosis“ církve</i>	<i>185</i>
<i>B. III. 2. Nauka církve (dogmata v širším slova smyslu)</i>	<i>186</i>
<i>B. III. 3. Dogmata v užším slova smyslu</i>	<i>187</i>
<i>B. III. 4. Teologický význam dogmat</i>	<i>188</i>
C. Kritéria interpretace	189
C. I. Dogma a Písmo svaté	189
<i>C. I. 1. Základní význam Písma svatého</i>	<i>189</i>
<i>C. I. 2. Krize a pozitivní přínosy moderní exegeze</i>	<i>189</i>
<i>C. I. 3. Nauka Druhého vatikánského koncilu o interpretaci Písma svatého</i>	<i>190</i>
<i>C. I. 4. Christocentrismus Písma jako kritérium interpretace</i>	<i>191</i>
C. II. Dogma v tradici a ve společenství církve	191
<i>C. II. 1. Nerozborné sepětí mezi Písmem, tradicí a společenstvím církve</i>	<i>191</i>
<i>C. II. 2. Jediná tradice a pluralita tradic</i>	<i>192</i>
<i>C. II. 3. Interpretace dogmat v rámci církevního společenství</i>	<i>193</i>
<i>C. II. 4. Ve službě souhlasu věřících (consensus fidelium)</i>	<i>194</i>
C. III. Dogma a jeho aktuální interpretace	194
<i>C. III. 1. Nezbytnost současné interpretace</i>	<i>194</i>
<i>C. III. 2. Pravidla, jimiž se má řídit současná interpretace dogmat</i>	<i>194</i>
<i>C. III. 3. Trvalý charakter dogmatických formulací</i>	<i>195</i>
<i>C. III. 4. Kritéria pro současnou interpretaci</i>	<i>196</i>
<i>C. III. 5. Sedm kritérií Johna Henryho Newmana</i>	<i>197</i>
<i>C. III. 6. Význam magisteria pro současnou interpretaci</i>	<i>198</i>

VII. VZTAH MAGISTERIA A VĚDECKÉ TEOLOGIE

Úvodní slovo k českému překladu Doktrinnálního komentáře	200
Doktrinnální komentář vysvětlující druhou část Vyznání víry	204

VIII. PODNĚTY K HLUBŠÍMU PROMÝŠLENÍ POMĚRU MEZI DOGMATICKOU A MORÁLNÍ TEOLOGIÍ

VIII. 1. Perichoretické partnerství dogmatické a morální teologie	212
VIII. 2. Imanence a transcendence morální teologie vzhledem ke světu a kultuře	216
VIII. 3. Morální teologie z hlediska soteriologie a christologie	220
VIII. 4. Morálka a Bůh či „bůh“	223
VIII. 5. Morální teologie a mystérium Trinitatis	227

IX. POMĚR MEZI TEOLOGIÍ, RELIGIONISTIKOU A FILOZOFIÍ NÁBOŽENSTVÍ

IX. 1. Lesk a bída teologie	232
IX. 2. Křesťanská teologie a náboženství	236
IX. 3. Lesk a bída religionistiky	238
IX. 4. Filozofie náboženství jako nesnadná výzva	239
IX. 5. Závěr	241

X. DOGMATICKÁ TEOLOGIE TVÁŘÍ V TVÁŘ JEVU TAKZVANÝCH „SOUKROMÝCH“ ČI „AKTUALIZAČNÍCH“ ZJEVENÍ

X. 1. Terminologie, různé podoby těchto jevů a jejich zařazení	244
X. 2. Přínosnost a meze prorockých aktualizačních zjevení	251
X. 3. Postoj magisteria a naše orientace	255

XI. NĚKOLIK RAD PRO INSPIRACI BUDOUCÍCH AUTORŮ PRACÍ Z DOGMATICKÉ TEOLOGIE

1. Předpoklady teologické práce	261
2. Titul díla	263
3. Volba tématu, charakteristika analytických prací	264
4. Osnova práce	270
5. Pravidla analytické práce	271
6. Metodologické hledisko	272
7. Jazyková a myšlenková stránka	274
8. Citování použité literatury	275
9. Závěr a úvod, prezentace práce	277
10. Schéma christologické analýzy	278
11. Co znamená být teologem?	279

Častěji používané zkratky	280
Seznam použité literatury	281
Rejstřík jmenný	291